

Урок 9.

Смислові зв'язки між частинами
складносурядного речення

Перевіряємо домашнє завдання Вправа 106

<https://cutt.ly/yXs0NOW>

Дай відповіді на питання

Що таке речення?

Які бувають речення за будовою?

Яке речення називається складним?

Назвіть основні види складних речень.

Які частини речення можуть поєднуватись у складному?

Яке речення називається складносурядним?

Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення залежать як від семантики тексту, так і від сполучників.

Перегляньте відео —> <https://cutt.ly/yXr3aaR>

Лінгвістичне дослідження

Запишіть речення. Установіть, які існують смислові зв'язки між частинами складного речення.

Шумлять млини, і піняться піски.

Одночасність.

Усе чисто причаїлись, і світ чекав фінал.

Послідовність.

Гуде мотор десь, протинає обрій — і в новий день новий пророк гряде.

Причиново-наслідкові зв'язки

 ПРОДОВЖЕННЯ

Лінгвістичне дослідження

Село це з давніх днів батьки
Слобідкою взивали, а сини його
Зарічною уперто величають.

Протиставлення.

О краю мій! У перший раз підвів
ти голову, затуркану без міри, та
знов хотять зіпхнуть тебе у прірву.

Зіставлення.

То не сонце затіпало крилами і
упало в пісок золотий, то
правду сказати несила мені.

Узаємовиключення.

Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення

Складносурядне речення	Єднальні сполучники	одночасність дій або станів
		послідовність дій або станів
		причиново-наслідкові або умовно-наслідкова залежність між діями або станами
	Протиставні сполучники	протиставні відношення між частинами
		зіставні відношення між частинами
	Розділові сполучники	чергування дій або явищ
		взаємовиключення явищ

Установіть в смислові зв'язки між частинами складного речення

1.Послідовність подій	А Верби сплакували листям, і золоті сльози гнало за водою (Г.Тютюнник)
2.Причино-наслідкова залежність	Б Місяць іще не зійшов, проте зірки всипали погоже небо (Є.Гуцало).
3.Чергування дій	В Орач торкнеться до чепіг руками – і нива дзвонить темним сріблом скиб (І.Нехода).
4.Протиставні відношення	Г То вітерець дихне, то коник у житі засюрчить (Л.Глібов).

КЛЮЧ ДО ВПРАВИ:

1А

2В

3Г

4Б

Вправа «Соціальна реклама»

Поділіться любов'ю до України.
Богдан Ступка в рекламі «Київстар»

<https://www.youtube.com/watch?v=wOADX6knaOA>

1. Перегляньте рекламне відеоповідомлення та запишіть його текст на слух. Визначте, з яких речень воно складається.
2. Знайдіть і проаналізуйте складносурядні речення (визначте їхні різновиди).
3. Із простих речень поданого рекламного тексту утворіть складносурядні речення. Добирайте різні сполучники сурядності. Проаналізуйте, як змінюється значення речення зі зміною сполучників.

Приклад виконання справи

Текст реклами: «Мені пощастило! Я бачив світ! Я бачив величну Амазонку, але подих у мене перехоплює від спокійної величності Дніпра. Я торкався каменів Стоунхенджу, та нічого не відчував. Лише скелі Демерджі відповідали на мій дотик теплом кримського сонця. Розкіш Версалю вразила мене, та мені більше до вподоби затишна краса палацу Массандра. Я бачив ще багато чого, але я люблю Україну. І вірю: ви теж її любите!»

Прості речення

- Мені пощастило!
- Я бачив світ!
- Лише скелі Демерджі відповідали на мій дотик теплом кримського сонця.
- Я торкався каменів Стоунхенджу, та нічого не відчував. (Ускладнене однорідними присудками)

Складносурядні речення

Складносурядні речення (із зіставними і протиставними сполучниками):

- Я бачив величну Амазонку, але подих у мене перехоплює від спокійної величності Дніпра.
- Розкіш Версалю вразила мене, та мені більше до вподоби затишна краса палацу Массандра.
- Я бачив ще багато чого, але я люблю Україну.